

Hüzünde Zihinsel Fonksiyonlar (Reşat ÖNDER)

“Heyecanın etkisi eylem için olduğu kadar, düşünce içinde felce uğratici olabilir. Heyecan zihinde boşluk doğurur; insan ne söyleyeceğini ne de yapacağını bilir. Artık düşünemez, somut durumda artık açıkça göremez, söylenen sözleri anlamaz olur; diğer bazı hallerde de yalnız düşüncenin işleyişinde bir ağırlaşma, bir durgunluk vardır, heyecanlı insanın görünüşü çoğu zaman bir budalanıncini andırır, böyle bir kimse insana bir zihni iktidarsızlık intibasını verir... Zihin boşalması, zihni pasiflik ve dalgınlıkla beraber görülen tasasız sevinçler vardır. Vecd halindeki insan, düşüncesinde kolaylık ve yüksek bir açıklık bulunduğu ve bu halde iken derin bir düşünce faaliyetinde bulunduğu düşünebilir. Fakat bu izlenime müsmir hiçbir işin, verimli hiçbir faaliyetin tekabülü etmediği, hatta bu düşünce konusunun bile zihinden uzaklaşmış olduğu muhakkak gibidir. Buna karşılık, gerçek zihin faaliyeti eseri gösteren kederler vardır. Örneğin; keder verici bir konu üzerinde şiddetli ve derin düşünce, vicdan azabı, olabilecek olan veya olması gereken şeye aklın takılıp kalması, pratik problemleri çözmek için yorucu çaba, vs. gibi. Fakat heyecan ister taşkın, ister sönük olsun, onun yarattığı zihni faaliyet hiçbir zaman normal faaliyetin aynı değildir. Onda daima aksiyon ve düşüncenin iradeli kontrolünün azalması görülür.¹

İrade, kişinin bir hareketi isteyerek yapmasını veya yapmamasını emreden güç² olduğuna göre iradeli kontrolün azalması kişinin kontrolsüz davranışlar sergilediğini gösterir. Bu kişiler arası ilişkilerde kaos demektir.

İradi bir hareketin dört aşaması vardır: a-Amaç, b-Düşünme ve muhakeme etme, c-Seçim ve karar, d-Davranıştır.³ Bu aşamaların gerçekleşebilmesi, duyguların sağlam olmasına ve zihin faaliyetinin normal çalışmasına bağlıdır.

Melankolik, mistik perseküsyon ve sanrı deliri geçirenlerin çoğu şiddetli hüznü yaşayanlardır. Taşkın davranışlar gibi göze batmayan diğer bir deyişle medyatik olmayan ruh hastalıkları, ortaya konan kısmı sadece küpten sızanıdır.

---

¹ GUILLAUME, a.g.e., s.78.

² PEKER, Hüseyin; Din Psikolojisi, Sönmez Matbaa ve Yayınevi, Samsun,1993, s.81.

³ PEKER, a.e., s.81.